

JOK-BLADET

1 - 2008

Text/innehåll där ej annat anges:
Olle Bernard (2008.04.01)
E-mail: olle.bernard@comhem.se
JOKs hemsida: jok.hemsida.net

FÅGELRAPPORT 2007

I årets första utskick ingår som vanligt föregående års "Fågelrapport" och i denna framgår bl a att det totala antalet arter som observerades på norra Järnafältet under år 2007 var 188 st. Detta antal är det 4:e högsta som noterats för området. Det högsta är 192 arter, vilket observerades både år 2000 och 2005.

Ny art för Järnafältet år 2007 blev **svarthuvad mås** - 2 ex. rastade den 29/4 tillfälligt vid Säby strandängs skrattnåskoloni.

Svarthuvad mås, blev således årets enda nya art och utgör därmed art nr **259** som observerats på Järnafältet och art nr **252** på områdets norra del.

Bland andra udda observationer under år 2007 kan nämnas: Flera sträckande **mindre sångsvanar**, **spetsbergsgäss** (2 st), **prutgäss** (en grupp med ca 30 st sträckande), **gravand** (2 st), **ejder** (en grupp med 16 st sträckande), **sjöorre** (en grupp med 47 st sträckande), **aftonfalk** (2 st), **småsnäppa** (3 st), **myrsnäppa** (2:a fyndet på Järnafältet), en spelande **dubbelbeckasin**, **rödspov**, **myrspov**, **roskarl** (2:a fyndet på norra Järnafältet), en långstannande **trastsångare**, ovanligt många **större korsnäbbar**, **tallbit** och **videsparv**.

Årets kanske mest trevliga upplevelse beträffande områdets fågelliv måste nog, trots många sällsynta fåglars upptäckt, ändå vara **fiskgjusehäckningen vid Säbysjön**. Och detta i synnerhet med tanke på att arten inte lyckats häcka på Järnafältet sedan mitten på 1940-talet.

Under år 2007 observerades på **södra Järnafältet 148 arter**. Av dessa var det fyra arter som sågs på södra men inte norra Järnafältet. Inkluderas dessa fyra arter, som var **rödhuvad dykand**, **turkduva**, **hornuggla** och **svart rödstjärt**, sågs det totalt 192 arter år 2007 på hela Järnafältet.

Ett stort tack till alla som skådar på Järnafältet, och som dessutom ordningsamt redovisar sina intressanta iakttagelser i bl a rapportsystemet "Svalan". Er insats är helt avgörande för att en utförlig dokumentation över områdets fågelfauna kan sammanställas.

FÅGELSKÅDNINGENS DAG 11/5

Enligt tidigare annonsering så medverkar JOK som vanligt vid denna riksomfattande skådardag med bl a en guidad vandring med start från Bögs gårds parkering kl. 08:00.

VANDRINGAR PÅ SÄBY STRANDÄNG

arrangeras, som tidigare annonserats, den 24/4, 8/5 och 15/5 med start från Säby gårds parkering kl 18:00.

JOK-blad 1/2008 innehåller bl a:

Höstprogram med exkursioner och innekvällar presenteras på se sida 17-18.

Årsmötet år 2008 redovisas på sida 2.

Atlasinventering pågår, se sida 3.

Påminnelse om obetald medlemsavgift för år 2008, se sida 14.

ÅRSMÖTET 2008

JOKs ekonomi

Kassaredovisningen visade att JOKs klubbkassa är i stabilt god form.

Styrelse för år 2008

Aktuella för omval var **Olle Bernard**, **Tommy Eriksson** (sekreterare) och **Lena Radler** vilka samtliga omvaldes.

Även **Anders Lindberg**, som arbetat i styrelsen sedan år 2003, var aktuell för omval men tyvärr av sagt sig detta.

Ett stort tack till Anders för ett gott styrelsearbete.

Till ny styrelsemedlem valde årsmötet **Anders Sennmalm**, boende i Viksjö.

Övriga styrelsemedlemmar är: **Clas Cronlund**, **Stig Holmstedt** (ordf), **Bengt Sundberg**, **Johan Wallin** och **Björn Wester** (kassör)

Valberedning: **Bo Hallman** (omval), **Stefan Kyrklund** (omval) och **Gunnar Siljestränd** (omval).

Till revisorer valde årsmötet **Percy Fredriksson** (omval) och **Lars Imby** (omval).

Till revisorssuppleanter valde mötet **Mikael Bouveng** (omval) och **Kjell Bergman** (omval).

Medlemsavgift för år 2009

Styrelsen föreslog att medlemsavgiften för år 2009 skall vara **50 kr**.

Årsmötet godkände detta förslag, vilket innebär att JOK lyckats behålla medlemsavgiften på samma "låga" nivå sedan 1991.

Verksamhetsberättelse för år 2007

(OBS! Förkortad version)

Medlemsantal: 420 st vid slutet av år 2007.

JOK-blad, inklusive vår- och höstprogram: 3 nummer med totalt 64 sidor.

Fågelrapport för år 2006 samt **Miniförteckning** över "Järvafältets fåglar" skickades till medlemmarna.

Medlemsmatrikel skickades till medlemmarna.

Information om JOK, fågelobservationer m m har gjorts via en mycket välbesökt hemsida med ca 49 400 besök under år 2007.

Aktuella **fågelobsar** har liksom tidigare presenterats på anslagstavlor vid Säby och Väsby gård samt vid 30-meterskärret och numera även på JOKs hemsida .

Möteskvällar: 4 st; totalt antal deltagare 183 st.

Söndagsvandringar på Järvafältet (8 st).

Kvällsvandringar vid Säby strandäng (4 st).

Exkursioner till andra delar av landet (8 st).

Xenus (ungdomsgrupp): Består av ca 10 medlemmar, vilka vid flera tillfällen skådade tillsammans på bl a Järvafältet.

JOK medverkade som vanligt vid "Fågelskådningens dag" med arrangemang vid Väsby gård med närområde. (Antal deltagare ca 50 st).

Naturvårdsarbeten genomfördes bl a som vass- och slyröjning (Säby strandäng) och reglering av Igelbäckens dämme.

JOK assisterade även detta år Järfälla kommuns viltvårdare i samband med **minkfångst**.

Holkupsättning: Totalt sattes ca 100 st fågelholkar upp på norra Järva. Holkarna tillhandahölls av Järfälla och Sollentuna kommun.

Fågelmatningar anordnades som vanligt av JOK, söder om Säbysjön och väster om Fäboda.

En s k **fågelresaturang** anordnades för tredje året vid 30-metersparkeringen av Järfälla kommun i samarbete med JOK.

Under år 2007 fortsatte JOK den planerat fleråriga **rovfågelinventeringen** på Järvafältet.

Även under år 2007 hade JOK fortlöpande **kontakter med aktuella kommuner** gällande naturvårds- och fågelskyddsfrågor.

JOK stod som vanligt, sedan mitten av 1970-talet, för huvuddelen av årets **inventeringsarbeten** m m vid Nedre Dalälven.

INNEKVÄLLAR VÅREN 2008

12/2- Årsmöte + Bildvisning på tema "Rovdjur och fåglar i nordiska skogar och myrar" presenterat av Hans Bister. Antal deltagare: 58 st.

4/3- Södra Sibirien och Mongoliet. Ciceron Mikael Malmaeus. Antal deltagare: 35 st.

ATLASINVENTERING

Med start år 2007 inleddes, i Stockholms Ornitologiska Förenings regi, en sk atlasinventering inom Stockholms Rapportområde, i vilket givetvis Järvafältet ingår.

Inventeringen skall pågå under totalt fem år och ditt bidrag, om du inte utsetts eller anmält dig som sk rutansvarig, är att under inventeringstiden skriva in alla häckningsindicer som du observerat på Järvafältet.

Motsvarande gäller givetvis för samtliga observationer av denna karaktär, som du eventuellt gör inom hela Stockholms rapportområde.

Allra mest intressant är de observationer, som du noterar beträffande häckningar eller häckningsförsök, vilka passar in bland **"Häckningskriterierna 10-20"**.

Om du gör observationer under häcknings-säsongen 2008 är det naturligtvis värdefullt om du skriver in dessa i rapportsystemet "Svalan".

Kompletterande information angående pågående atlasinventering kommer, om så erfordras, att läggas ut på JOKs hemsida.

Redovisning av samtliga häckningskriterier:

- 1: Arten observerad under häckningstid.
- 2: Arten observerad under häckningstid i möjlig häckningsbiotop.
- 3: Sjungande hane (hannar) observerad, andra häcknings- eller revirlåten hörda eller annat motsvarande beteende iakttaget under häckningstid.
- 4: Ett par observerat i lämplig häckningsbiotop under häckningstid.
- 5: Permanent revir sannolikt genom observation av revirbeteende (t ex sång) eller motsvarande på samma plats under minst två dagar.
- 6: Parningsceremonier och spel, inklusive parning.
- 7: Besök vid sannolik boplats.
- 8: Ängsligt eller oroligt beteende eller varningslåten från gamla fåglar tydande på ägg eller ungar i närheten.
- 9: Ruvfläckar på gamla fåglar studerade i handen.
- 10: Bobyggnande eller utgrävande (uthackande) av bohål.
- 11: Avledningsbeteende av fågel som spelar skadad.
- 12: Använt bo påträffat.
- 13: Nyligen flygga ungar (bostannare) eller dunungar (borymmare).
- 14: Gammal fågel som lämnar eller flyger in i eller till bo eller bohål under omständigheter eller på sätt som tyder på att boet är bebott.
- 15: Gammal fågel som bär exkrementssäck.
- 16: Gammal fågel med mat åt ungar.
- 17: Äggskal påträffade.
- 18: Bo där gammal fågel iakttagits ruvande.
- 19: Ungar hörda i bo.
- 20: Ägg eller ungar sedda i bo.

NÅGRA UDDA VÅROBSERVATIONER (1/3 - 31/3)

Under perioden 1/3 - 31/3 gjordes bl a följande för Järvafältet trevliga fågelobservationer:

Mindre sångsvan: 1 ex. sträckte tillsammans med 5 st sångsvanar över Älgkärrstippen den 30/3 (J Jörpeland, R Elleby och J Rudhe).

Dvärgbeckasin: 1 ex. rastade i 30-meterskärret den 21+22/3 (O Bernard, N Forsselius mfl).

Tretåig hackspett: 1 ex. (hane) sågs födosöka vid Fornborgsberget den 4/3 (M Weiland), vid Djupan den 13/3 (U Franzén) och i sydöstra Hansta den 22/3 (B Axelsson).

Sparvuggla: 1 ex. upptäcktes mitt på dagen den 3/3 mellan Väsby gård och Fäboda (S Nordin).

Vinterhämlingar: Kvartetten som övervintrat vid bl a Barkarbyfältet och 30-meterskärret fanns kvar i detta område fram till åtminstone 17/3.

Totalt observerades ca 10 st vinterhämlingar vid främst Barkarbyfältet under månaden mars.

Snösparvar: En riktigt stor flock med snösparvar (45 st) sträckte över Säby strandäng den 14/3 (T Carlsson, O Bernard).

NATURVÅRDSARBETEN—norra Järvafältet

Våtmarkerna vid Säbysjön

Tyvänn innebar den gångna och rekordvarma vintern, den varmaste i Stockholm på 250 år, att många viktiga naturvårdsarbeten ej kunde genomföras.

De viktiga insatserna för att underhålla våtmarker, som t ex Säby strandäng och 30-meterskärret, fick ställas in eftersom dessa ytor var oåtkomliga utan frusen eller istäckt mark.

Vi i JOK tvingades också, för första gången på tio år, ställa in den för skrattmåsar viktiga och omfattande vassröjningen ute

på kolonins öar utanför Säby strandäng.

Väsby sjöäng

På sjöängen, ganska nära gömslet, grävdes under vintern en fördjupning med syftet att det

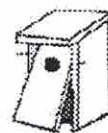
finnas vatten, helst en klarvattenyta, på lokalen. Tyvärr kunde inte den planerade "vattenhålan" färdiggrävas p g a att marken i området var för mjuk för att bära en grävmaskin. Ungefär hälften av den ca 2000 m² stora ytan lyckades i alla fall färdigställas denna vinter och resterande del av "vattenhålan" planeras att bli grävd under sensommaren eller kommande vinter.

Granavverkningar

Både Järfälla och Sollentuna kommun har under vintern avverkat främst gran på flera platser i naturreservatet med syftet att gynna lövskog.

Holkuppsättning

Sollentuna kommun har i egen regi spikat upp ca 50 st småfågelholkar inom denna kommuns del av reservatet.

SKÅDNING FÖR FUNKTIONSHINDRADE

Vid denna tidpunkt hade undertecknad förväntat sig att Järfälla kommun genomfört en hel del av det planerade arbete som bör underlätta för funktionshindrade att besöka och skåda fågel vid Säby strandäng.

Tyvänn har arbetet försenats p g a att ett antal godkännande från olika instanser måste klaras av innan arbetet kan påbörjas. Förhoppningsvis kommer detta att ske under hösten 2008.

Synskadade skådar i cirkel

Det är tyvärr inte så särskilt ofta som man möter funktionshindrade på fågellokaler, vilket bl a kan bero på att många av dessa lokaler ofta är tämligen svårtillgängliga.

Bland gruppen funktionshindrade, som åtminstone undertecknad mycket sällan mött ute i fält, är de som är synskadade.

För denna grupp sker för närvarande en positiv utveckling och i radions "Naturmorgon" (16/2) informerade en synskadad om att man i Norrköping genomförde studiecirkel där synskadade skådade tillsammans. Närmast på programmet stod just då att åka ut och lyssna på orrspel.

Vid Säby strandäng har ju, som beskrivits i föregående JOK-blad, Järfälla kommun planer på att göra vägen ner till obsplatsen norr om Säby strandäng tillgänglig för även synskadade.

SKÅDARPLATSEN VID STORA LADAN SÄBY STRANDÄNG

Den plats som vi skådare ofta utnyttjar vid Säby gårds stora lada, för att skåda ut över Säby strandäng, är ju inte av det allra bekvämaste slaget. Stenar, och en begränsad yta att stå på, gör skådningen en aning obekvämt.

JOK har vid flera tillfällen under de senaste åren framfört till Järfälla kommun önskemål om en förbättring av skådarplatsen, vilket förslagsvis kan utföras med jordmassor alternativt någon typ av uppbyggd plattform.

En utfyllnad med jordmassor och flyttning av några störande stenar är nog mest praktiskt, eftersom en sådan lösning borde vara i princip underhållsfri.

Järfälla kommun har noterat JOKs önskemål, men längre än så har vi ännu inte kommit.

För närvarande prioriterar kommunen, med de pengar som finns tillgängliga, underhållet av Säbysjöns våtmarker, kanske bygga ett nytt fågeltorn samt relativt omfattande insatser för att skapa goda förutsättningar för funktionshindrade att skåda fåglar vid Säby strandäng.

En komplikation vid en eventuell omformning av kullen vid stora ladan, är att denna kan utgöra en gammal gravhög.

Innan eventuella arbeten ens kan börja planeras måste därför arkeologer kontaktas (förmodligen inhandlas) för en undersökning.

IGELBÄCKEN RESTAURERAS YTTERLIGARE

Solna kommun kommer under år 2008 att börja restaurera delar av Igelbäcken. I projektet skall även en öppen våtmark skapas norr om bäcken. Våtmarken, som skall utföras i år, skall bli ca 1 hektar stor och utföras med flacka strandkanter och med en ö i mitten.

Nästa etapp av restaureringen genomförs under år 2009 och berör då själva Igelbäcken som skall förvandlas från att vara ett spikrakt dike till en levande bäck. Mer än hälften av bäckens sträckning i Solna kommun skall grävas om så att meandring skapas.

På bäckens botten skall stenar och block för att bli gynna fisken grönling.

Solna kommuns restaureringen av Igelbäcken har som mål att skapa bättre förutsättningar för djurlivet i bäcken samt i dess närområde.

Sundbybergs kommun har under de senaste åren (2005-07) genomfört en restaurering av Igelbäcken, som bli grävdes om så att meandring

skapades. Restaureringen visade sig mycket lyckad för fisken grönling, vilket konstaterats genom provfiske.

Även Stockhoms kommun har under de senaste åren restaurerat delar av Igelbäcken inom det bara några år gamla "Igelbäckens kulturresevat", beläget mellan gränsen mot Järfälla kommun och den sk Kymlingelänken (vägen mellan Rinkeby och Kista). I detta projekt har Stockholms kommun dessutom anlagt två våtmarker - Skogvaktarkärret och Hästa damm.

Det är givetvis mycket positivt att Igelbäcken vårdas på allra bästa sätt av ansvariga kommuner och deras insatser, förbättringar och underhåll, kommer säkert att även gynna fågelfaunan vid bäcken och i dess närområde.

Ur fågelsynpunkt bör det bli särskilt intressant att följa utvecklingen i den nya våtmarken, som under år 2008 skall anläggas av Solna kommun, intill Igelbäcken .

BLIR DET NÅGOT NYTT FÅGELTORN VID SÄBYSJÖN?

Situationen för ett bygge av ett nytt fågeltorn vid Säbysjön är fortfarande något oviss. Man skulle, om man vill försöka vara vitsig, kalla läget för ostadigt.

I protokollet, från det senaste mötet med Järfälla kommun (2008-02-20), framgår bli följande: "... kunde inte lova att tornet hinner börja byggas till hösten." (Avser Järfälla kommuns planering inför hösten år 2008).

För närvarande kan man ana att det är problem för Järfälla kommun att ordna fram ritningar,

material, byggare osv och inte minst pengar till att bekosta allt detta.

Med god tillgång på pengar är allt så mycket enklare, för då skulle man kunna köpa ritningar av en konsult och betala en entreprenör för att anskaffa material och utföra byggarbetet.

Det finns således lite kvar att jobba på innan vi kan delta vid invigningen av ett nytt fågeltorn vid Säbysjön.

JOK-bladet räknar med att få återkomma i denna, för fågelintresseade besökare vid Säbysjön, så angelägna fråga.

UTEBLIVEN VASSRÖJNING – HUR REAGERAR MÅSARNA?

Denna vinter skulle JOK ha 10-årsjubilerat som framgångsrika vassröjare vid Säby strandäng, men, på grund av princip obefintliga isar under hela den gångna vintern, tvingades vi ställa in både vassröjning och jubileum.

Trots att det bara fanns knappt bärbar is under några få dagar lyckades entreprenör Ove Lundin kämpa ner all vass på inne på strandängen och till och med faktiskt även en mindre del ute på öarna. Vi får hoppas på att denna insats är tillräcklig för att få åtminstone en del av skrattmåsarerna att även i år välja att häcka på strandängens öar.

Den uteblivna vassröjningen medför tyvärr också något försämrade förutsättningar för fågel-

skådning vid strandängen och då avses möjligheterna att från de två obsplatserna, belägna vid stora ladan norr om Säby gård och norr om strandängen, kunnat bevaka vattenytan på södra delen av Säbysjön. Vassen skymmer liksom alldeles förtvivlat mycket.

Att skåda över själva strandängen fungerar dock liksom tidigare mycket bra från de båda obsplatserna, men för att skåda sjöfåglar som uppehåller sig i södra delen av Säbysjön är det nog bara fågeltornet som gäller.

Vi får väl hoppas på att JOK redan nästa vinter får en ny chans att gå en vinnande match mot vassen och kaveldunet på Säby strandängs öar.

JÄRVAFÄLTETS HJÄLTE år 2008

Vid årsmötet i mars 2007 beslöt "Föreningen Rädda Järvafältet" att instifta ett pris till "Järvafältets hjälte" och detta pris delades således ut för första gången i samband med föreningens årsmötet i mars 2008.

Enligt denna förening skall priset delas ut "till en person, grupp av personer eller en institution som gjort betydelsefulla insatser för Järvafältets skydd och utveckling".

En minst sagt chockad redaktör för JOK-bladet informerades i mitten av mars att han utsetts till den förste mottagaren av priset "Järvafältets hjälte".

Hur skall en alltid lika blyg och tillbakadragen redaktör kunna förklara hur detta gått till. Jag ger upp, det går bara inte att förklara. Hade alla i "Rädda Järvas" styrelse månne drabbats av hjärnblödning samtidigt?

Skämt åsido. Man blir givetvis både tacksam och lite rörd för att ett snart tjuugoårigt naturvårdsinriktat ideellt arbete, på främst norra Järvafältet, uppskattats.

Min förhoppning är givetvis att jag får mängder av efterföljare som "Järvafältets hjältar". Det behövs alldeles säkert för att vi skall kunna bevara Järvafältet och dess nuvarande tämligen goda naturvärden.

PS: Egentligen borde alla JOKare som skådar fågel på Järva tituleras för "Järvafältets hjältar". Utan vår närvaro skulle Järvafältet definitivt vara betydligt fattigare - och detta inte bara på fåglar.

Järvafältets Ornitologiska Klubbs snart 50-åriga aktivitet på Järvafältet har tidigare uppskattats och belönats av Sollentuna och Järfälla kommun, vars miljöstipendium JOK erhöll åren 1997 respektive 2001.

GÖRAN HÅLLER KOLLEN PÅ ALLA "RARRISAR"

När Göran Lettstrand efter mångårig och trogen tjänst avgick som kassör och medlemsansvarig i JOK, tycks han ha fått mängder med tid över för annan verksamhet.

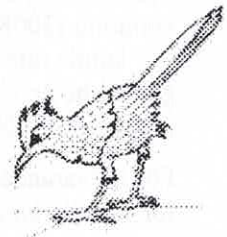
En stor del av den nyvunna tiden har det nu visat sig att Göran använt till att hålla koll på, och dessutom noggrant listat upp, alla Sveriges rariteter. Trots att Göran valt att begränsa sig till att lista upp de fågelarter, som hittills bara observerats max hundra gånger i landet, blev listan rätt omfattande.

Hur många timmar som Göran suttit framför datorn klarar väl inte ens en dator, typ värstingmodell, av att räkna ut.

Görans flitiga arbete resulterade till slut i en svensk fyndkatalog, som omfattar samtliga godkända raritetsfynd kompletterade med lokal, datum för observationen o s v.

Fyndkatalogen, som döpts till **Svenska Raritetslistan**, finns utlagd på Sveriges Ornitologiska Förenings hemsida (www.sofnet.org/).

PS: Hur vi än letar så hittar vi än så länge ingen roadrunner i Görans och SOFs raritetslista, men det är väl bara en tidsfråga innan den säregna fågeln springer in på listan.

TIDIGA VÅRFÅGLAR

Den gångna vintern var som alla minns ovanligt mild och dessutom i princip snöfri i vår del av landet, vilket säkert bidrog till att några vårfåglar anlände onormalt tidigt.

Exempel på tidiga ankomstdatum våren 2008:

Brun kärrhök- 21/3, vilket utgör tidigaste kända ankomstdatum sedan 1992.

Trana- 29/2, vilket utgör tidigaste kända ankomstdatum sedan 1990.

Tofsvipa- 21/2, vilket utgör tidigaste ankomstdatum sedan 1990.

Sånglärka- 19/2. Tidigare ankomst än 19/2 har noterats vid två tillfällen tidigare.

Stare- 9/2, kan vara det tidigaste kända ankomstdatum sedan 1990. Tyvärr saknas uppgifter om tidiga starrar för flera år under perioden 1990-08 vilket gör uppgiften om 1:a datum något osäker.

Uppgifterna om s k 1:a datum har främst hämtats från JOKs Fågelrapporter (1990-2007).

Har du andra uppgifter om tidigt anlända vårfåglar, kanske i form av egna dagboksanteckningar, är det givetvis trevligt att få ta del av dessa.

JOKs HEMSIDA - (jok.hemsida.net)

Det är trevligt många som nyttjar JOKs hemsida vilket givetvis är oerhört positivt.

JOK var för övrigt en av de fågelföreningar som var allra tidigast ute på nätet med en egen hemsida. Redan under hösten 1996 skapade **Clas Cronlund** JOKs hemsida, vilken han från den tidpunkten också ansvarat, utvecklat, underhållit o s v på ett helt suveränt sätt.

Anslagstavlan

En förenings hemsida bör allra helst innehålla ett aktivt medlemsforum. På JOKs hemsida finns "Anslagstavlan", som hittills använts på ungefär det sätt som planerades redan vid JOKs hemsidas skapelse.

Egentligen borde "Anslagstavlan" användas ännu flitigare.

Kravet är väl egentligen bara att det som skrivs skall vara av intresse för klubbens medlemmar och då gärna beröra deras intresse för fåglar.

Foton på hemsidan

Numera lämnas inte lika många bilder in till JOKs hemsidas galleri som tidigare. I stället väljer de flesta, ja nästan alla, att publicera sina fågelbilder på "Dagens fågel" - Svalan.

Det finns dock en liten nackdel med detta eftersom "Svalan-bilderna" försvinner/plockas bort efter några dagar, för att i en ständig ström ersättas med nya fågelbilder från hela landet.

För den av er som vill se fågelbilder tagna på Järvafältet skapade "Classe" för en tiden sedan en enkel möjlighet till att plocka fram dessa Järvabilder.

Under fliken "Galleri" på JOKs hemsida går man vidare till "Svalan" och då får man upp en sida där man väljer Södra eller Norra Järvafältet, samt anger hur lång tid (antal dagar) tillbaka man vill att bilder visas från. Det föreskrivna antalet dagar (7 st) kan enkelt bytas mot t ex 300 dagar om så önskas.

Månadssammanställningar

Förhoppningsvis har flera av er upptäckt de månadssammanställningar, gällande observerade fåglar på främst norra delen av Järvafältet, som sedan drygt ett år tillbaka presenterats på JOKs hemsida.

Dessa sammanställningar hittar man under fliken "Rapporter". Därefter väljs "Fågelobsar" för att komma fram till den senaste månadssammanställningen - eller studera någon av de äldre sammanställningarna.

Sammanställningarna innehåller fågelbilder som till allra största delen är tagna på Järvafältet under den aktuella månaden.

Till de hittills ca 15 st fotograferande JOKare, som generöst medverkat med bidrag, riktas ett stort tack.

Förhoppningen är givetvis, eftersom det blir allt fler som "fotar" fåglar på t ex Järvafältet, att ännu fler bilder på mer eller mindre intressanta fåglar och deras göranden kan publiceras på JOKs hemsidas månadssammanställningar.

Svalan - Snabbguide

Efter frågor från flera JOKare, gällande rapportering i det nationella rapportsystemet "Svalan", har Clas Cronlund utarbetat en sk "Snabbguide" som bör kunna vara till stor hjälp vid både rapportering och läsning i Svalan.

"Classes" snabbguide finner du naturligtvis på JOKs hemsida, bl a under fliken "Obsar" - allra längst ner på sidan.

Alternativt: JOK-Svalan-snabbguide.pdf

Förslag

Har du förslag på förändringar, förbättringar eller vidareutveckling av JOKs hemsida skall du givetvis kontakta "Classe".

VÄRSTINGTOPPEN VILAR

Värstingtoppen tycks ha legat i en ovanligt djup vinterdvala, vilket medfört att nästan ingenting skett sedan listan redovisades i föregående JOK-blad. Eftersom det dessutom är en aning brist på utrymme i detta JOK-blad får Värstingtoppen vila till nästa nummer av bladet, men då återkommer den med förhoppningsvis massor av förändringar.

PS 1: JOKs utskick begränsas i sidoantal av Postens tillåtna vikt för sk föreningspost - för närvarande 100 gram.

PS 2: Den som känner för att studera aktuell "Värstingtopp", har alltid möjlighet att göra detta på JOKs hemsida.

UDDA VINTEROBSAR PÅ NORRA JÄRVAFÄLTET

Under den ornitologiska vintern (december-februari) gjordes flera trevliga observationer av fåglar som normalt uppträder relativt sparsamt på Järvafältet vintertid.

Fjällvråk

Under större delen av december uppehöll sig en fjällvråk vid 30-meterskärret. Vråken sågs under denna period ofta jaga över den sk fägelrestaurangen och en förhoppning fanns då att fjällvråken skulle övervintra här, men tyvärr lämnade fågeln området under julhelgen 2007. Vintern 2005-06 stannade en fjällvråk kvar under hela vintern vid 30-meterskärret/fägelrestaurangen.

Kungsörn

Den 28/2 sågs en kungsörn flyga på hög höjd över Älgkärrstippen.

Kungsfiskare

Den 10/2 upptäckte en fågelintresserad söndagsvandrare en kungsfiskare som sågs flyga över Vibyån på dess sträckning genom Skillinge golfbana. Trots idoga eftersök i flera dagar utefter Vibyån, och anslutande Edsån ända ner till Edssjön, kunde tyvärr inte den rara fågeln återupptäckas.

Detta fynd av kungsfiskare är det 5:e sedan 1991 på norra Järvafältet.

Tretåig hackspett

Norra Järvafältets skogsområden erbjuder på flera platser god tillgång på döda och döende granar vilket utgör en förutsättning för att arter som t ex tretåig hackspett skall trivas här.

I nordöstra delen av Hansta, i närheten av skjutbanan, finns kanske områdets bästa biotop för just denna art, vilket visat sig genom att tretåiga hackspettar även tidigare upptäckts här.

Under dagarna 8-9/1 samt från den 26/1 och fram till ett stycke in i mars uppehöll sig den tretåige (hane) i detta område.

Den tretåige hackspetten i nordöstra delen av Hansta lockade under januari-februari till sig mängder av skådare och detta inte bara från Storstockholmsområdet.

Alldeles särskilt trevligt var det att den tretåige så välvilligt visade sig upp sig i samband med JOKs/SNFs söndagsexkursion den 27/1.

De allra flesta som sökte sig till Hansta fick mycket fina obsar av den tretåige och som bonus fick man även njuta av åldrad skog, vilken finns på bl a denna del av norra Järvafältet.

Strömstare

Under vintern 2006-07 sågs ingen strömstare vid Igelbäckens sträckning genom norra Järvafältet, men under delar av vintern 2007-08 uppehöll sig en strömstare (vid några tillfällen 2 st) vid Igelbäcken. Strömstare sågs såväl söder som norr om flygfältet.

Igelbäckens sträcka söder om flygfältet och fram till Norrviksvägen restaurerades under hösten 2003 för att främst gynna den rödlistade fisken grönlång.

I restaureringen ingick bl a att lägga ut stenar på delar av bäckens botten, som också grusades på vissa sträckor.

Vid de utlagda stenarna, som begränsar bäckens vattenförande area, bildas strömmande vatten vilket uppskattas av strömstaren. Vid ett strömmande vatten dröjer det dessutom mycket längre tid innan is bildas, vilket givetvis är viktigt för en fågelart som provianterar i vatten.

Dubbeltrast

Observationer av dubbeltrastar på Järvafältet under vintertid har genom åren varit tämligen sällan förekommande och vid dessa tillfällen oftast i form av överflygande individer.

Vintern 2006-07 valde en dubbeltrast att övervintra på norra Järvafältet. Denna fågel provianterade gärna beteshagarna vid 30-meterskärret. Vid perioder med snötäckt mark saknades dubbeltrasten, men så fort som barmark töat fram återkom fågeln.

Även under den gångna vintern (2007-08) övervintrade en dubbeltrast vid 30-meterskärret och med stor sannolikhet är det samma individ, som fanns här föregående vinter.

Ärtsångare

En mycket sen ärtsångare uppehöll sig väster om Ravalens utlopp den 3-10/12, vilket är klart anmärkningsvärt eftersom vinterfynd av ärtsångare sannolikt aldrig tidigare gjorts på Järvafältet.

Ärtsångarens rastillhörighet (kanske en östlig ras?) diskuterades bl a på grund av den aktuella fågelns mycket sena förekomst vid Ravalen.

Det finns 5 fynd av "östliga" ärtsångare i landet, alla gjorda under perioden 15/10-25/1. Ett av dessa är från Landsort år 2000 (3/11-31/12). Samtliga 5 godkända fynd är ringmärkta, vilket tydligt indikerar på att enda säkra sättet för att klarställa rastillhörigheten kan vara att ha fågeln i handen, d v s infångad.

Varfågel

Vi har under åtskilliga vintrar vant oss vid att en varfågel övervintrar vid 30-meterskärret. Under vintern 2006-07 saknades dock varfågeln, men till stor glädje återkom en sådan till 30-meterskärret vintern 2007-08.

Denna varfågel nyttjade ett stort vinterrevir och sågs bl a även vid Säby strandäng, Älgkärrstippen och Väsby sjöäng.

Under senare delen av vintern observerades dessutom en varfågel, med säkerhet en annan individ än den vid 30-meterskärret, relativt ofta vid Viby gårds dammar och Skillinge golfbana.

Vinterhämspling

Under årets inledning (1-13/1) provianterade en grupp med 4 st vinterhämsplingar ofta i närheten av affären "Plantagen", belägen vid Barkarbyfältets nordvästra del.

Vinterhämsplingarna saknades därefter under en period men fanns åter i området den 3-11/2. Då födosökte dessa vid ruderatområdet mellan flygfältet och E18, nära "Plantagen" samt tillsammans med en stor grupp björktrastar ute på 30-meterskärrets betade ytor.

Efter den 11/2 saknades observationer av vinterhämsplingarna fram till den 24/2, då de åter observerades nära affären "Plantagen".

UDDA VINTERGÄSTER ÄVEN PÅ SÖDRA JÄRVAFÄLTET

Kricka

Under hela vintern fanns en kricka (hona) vid Råstasjön.

Vid Lötsjön fanns även en färgringmärkt hybridand med klara inslag av kricka.

Bergand

Den 19/1-27/1 uppehöll sig en bergand (hona) vid Råstasjön.

Vinterobservationer av denna art är mycket sällsynt på Järvafältet och det kan t o m vara så att detta är den första vinterobservationen av bergand i området.

Under hösten 1999 fanns en bergand kvar i Översjön ända fram till isläggningsen (21/11). Under resten av vintern uppehöll sig en bergand i Stäkets kanal, vilket förmodligen var samma individ som tidigare fanns i Översjön.

Gråhäger

I likhet med tidigare vintrar samlades gråhäger vid Råstasjön där de som vanligt utfordrades. Störst rapporterade antal gråhäger var denna vinter 53 st.

Lappspurv

Arten övervintrar tämligen sällsynt i landet, och på Järvafältet har enligt undertecknads kännedom aldrig någon lappspurv upptäckts före vintern 2007-08. Då observerades en lappspurv den 7-8/1 2008 vid fågelrestaurangen (30-meterskärrets parkering) och några dagar senare (13/1) sågs en lappspurv flyga över ruderatområdet vid nordvästra delen av Barkarbyfältet, nära affären "Plantagen". Naturligtvis bör dessa observationer gälla samma individ, som således uppehöll sig i området under perioden 7-13/1.

PS: Till rapportsystemet "Svalan" rapporterades förutom lappsparven på norra Järvafältet ytterligare 8 st lappsparvar i Sverige under januari. Dessa sågs på Gotland (1 st), Öland (2 st), i Skåne (4 st) samt i Karlstad (1 st).

Sävspurv

Den 21/1 upptäcktes en sävspurv (hane) nära fågelrestaurangen vid 30-metersparkeringen. Fram t o m den 1/2 sågs denna sävspurv, ofta bara tillfälligtvis, vid eller på väg till och från fågelrestaurangen.

Mest troligt är att sävsparven, då den inte provianterade i restaurangen, uppehöll sig i vid Säbysjöns vassområde/strandskog.

Vid Bögs våtmark upptäcktes en annan sävspurv den 20/2.

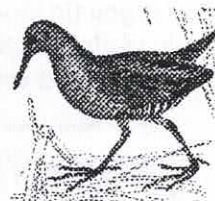
Strömstare

Strömstarar (ibland 2 st) uppehöll sig vid Igelbäcken nära Ulriksdals slott.

Vid Ursviks ängar fanns också en strömstare som provianterade vid den restaurerade delen av Igelbäcken.

Vattenrall

Även denna vinter övervintrade en vattenrall vid Råstasjön.

Skäggmes

Vid ett tillfälle (22/12) observerades skäggesar vid Råstasjön.

Vinterhämspling

Den 1-2/2 observerades 1-4 st vinterhämsplingar vid Ulriksdals golfbana.

Sävspurv

I månadsskiftet januari- februari gjordes två observationer av sävspurv vid Råstasjön.

SLAGUGGLANS ÅTERKOMST

Järvafältets första slaguggla har återvänt. Visserligen i uppstoppat skick, men någon bättre variant på en återkomst fanns tyvärr inte efter slagugglans trista och dramatiska död.

Slagugglan, som upptäcktes ca 22/11 2006 dödades till mångas sorg och besvikelse den 8/12 2006 av en duvhök i närheten av Säbysjöns fågeltorn.

Än en gång kan konstateras att naturens lag är hård – men är den rättvis?

Slagugglan observerades vid bl a Tånglöt (norr om Säby strandäng), nära torpet Björmyran nordväst om Säbysjön, norra delen av Barsellpasset, Hägerstalunds krossbana och utefter

vägen mellan krossbanan och Älgkärrstippen, vid fågelrestaurangen/30-metersparkering samt utefter vägen mellan 30-meterskärret och Hägerstalund.

**Slagugglan kan numera beskådas i sitt nya revir-
Naturskolans Natur-
kafé på Väsby gård.**

PS: Den uppstoppade slagugglan ägs av Naturhistoriska Riksmuseet, men eftersom uppstoppningen bekostats av Sollentuna kommun får man låna uggla av museet för att visa upp den i en lämplig lokal som t ex i en Naturskola.

DÖD PÄRLUGGLA FUNNEN I JÄRFÄLLA

Den 4/5 2006 hittades en död pärluggla (hane) i en trädgård på Gitarrvägen i Viksjö, Järfälla. Fågeln, som var i tämligen gott skick fanns ej på platsen för fyndet den 1/5, är inlämnad till Naturhistoriska Riksmuseet och ingår numera i museets skinnsamlingar.

Tidpunkten då pärlugglan hittades, i början på maj, är synnerligen intressant eftersom detta är mitt i häckningssäsongen för arten. Det kan således vara fullt möjligt att det häckade pärluggla år 2006 i Järfälla kommuns skogsområde utefter Mälaren

ÖRNVRAKEN I KISTA

Hur gick det med örnvråken som Tommy Eriksson blev ombedd att hämta i Kista den 11/12 2006?

Örnvråken, som inte kunde flyga, hade upptäckts av personal och barn vid ett daghem där Tommy hämtade denna för transport till en mera lämplig plats för vård av bl a fåglar. Omedelbart kunde det då konstateras att örnvråken varit burhållen och p g a detta aldrig lärt sig flyga.

Efter någon tid gjordes bedömningen, där fågeln vårdades, att denna aldrig skulle bli i ett sånt skick att den kunde släppas ut i det fria -

och detta i så fall på en lämplig plats i Afrika. Fågeln tvingades tyvärr därför att avlivas.

En kvinna erkände att hon ägde den förrymda örnvråken, som hon påstod sig ha hittat i Sverige och då tagit hand om eftersom den var skadad.

Kvinnan åtalades och tingsrätten gjorde bedömningen att örnvråken med största sannolikhet hade smugglats in till Sverige och dömdes därför kvinnan till dagsböter för brott mot miljöbalken. Till kvinnans försvar framfördes att hon inte kände till att det är förbjudet att hålla rovfåglar i hemmet.

INVENTERINGEN AV ROVFÅGLAR FORTSÄTTER

JOKs inventering av rovfåglar på Järvafältet fortsätter. Målsättningen är givetvis att försöka hålla så god kontroll som möjligt på statusen för områdets rovfåglar.

Rapportera därför omgående bon, födotransporter, varningslåten och liknande för rovfåglar och även ugglor till Tommy Eriksson, telefon 760 7715 (bostaden), 070-631 89 90 (mobil).

Öland 18-21/10 - 2007

Deltagare: Gunnar Bergkvist, Anders Elander, Hans Elleby, Harald Ehrenborg, Orvar Fredriksson, Mikael Frost, Stig Holmstedt (ledare), Ragnar Lagerkvist, Anders Lindberg (ledare), Jukka Markkanen, Olle Mauritzon, Leif Ryd, Kenneth Sjögren och Lars Sjöström.

18/10. Vi startade på morgonen traditionsenligt på Södra Udden där bl a *prärielöpare*, *pilgrimsfalk* och en mycket uppskattad och fotogenisk *nötkråka* visade upp sig. En något morbida upplevelse var när fyra *havsörnar* jagade, lekade med och så småningom dödade en *bläsand* alldeles utanför udden.

Nästa plats att besöka blev Stora Örens nordligaste vik där en *tuvsnäppa* beskådades. Vi gick sedan runt Ören och hade då även bl a en *kustsnäppa* och tre *dvärgbeckasiner*.

På fälten vid Mörbylånga fanns ingen nilgås, däremot en hel del *sädgäss* inklusive minst tre av rasen *rossicus*.

19/1. Hård nordvästvind rådde vilket inte är någon höjdare på Öland, vare sig för fåglarna eller fågelskådandet. Det minst dåliga syntes vara att spana sträck från Stora Ören. Det hade många andra tyckt också eftersom de bästa platserna i lä redan var tagna vid vår ankomst. Ganska snart tröttnade vi därför på blåsten och drog söderut på ön igen. När vi kommit till Färjestaden larmades det naturligtvis ut en bredstjärtad labb från just Stora Rör och vi ställde oss i hamnen för att om möjligt få se den här. Ingen lycka och vi förflyttade oss över

till Bröttorpsören där vi i alla fall fick se fyra sydsträckande *dvärgmåsar* långt ut.

20/10. Vid Södra udden fanns bl a en skär-snäppa och en *sparvuggla* (!) i fyrträdgården och vid/utanför Schäferiängarna hittades en *svarthakedopping*, ca tio mindre *sångsvanar*, två *storskrakar* och 1+2 *storspovar*.

Vid Södra Udden hade det nu hunnit dyka upp en *berglärka* som givetvis förnjöde många.

Sedan blev det ett drag upp till Bröttorpsören där det på morgonen hade hittats en *bergstai-gåsångare*. Det dröjde en liten stund innan vi fick se den, men sedan var den hur snäll som helst och visade sig på närhåll. Tre *bläsgäss* flög förbi.

Vi avslutade med den sedvanliga vandringen på norra Kapelludden där vi hittade en alldeles egen *tristis-gransångare* samt tre *dvärgbeckasiner* och en *smålom*.

21/10. På udden beskådades en *hornuggla*, varefter vi dippade på en *kungsfågelsångare* vid Näsby.

Totalt inräknades 109 arter

Stig Holmstedt

Nyårsplock i Nyköpingstrakten 6/1 - 2008

Deltagare: Orvar Fredriksson, Stig Holmstedt (ledare), Per Jacobsson, Ola Jörnstedt, Björn Lindqvist, Olle Mauritzon, Bosse Nyberg, Kjell Sahlberg, Gigi Sahlstrand, Bengt Salomonsson, Maud Salomonsson, Carl-Johan Ståhlgren, Lasse Sunnerstig, Ulf Swahn och Kjell Yngerskog.

Hela 15 JOKare hade trotsat en dålig väderprognos och strålade traditionsenligt samman vid Sillekrog i gryningen. Som belöning för denna tapperhet blev vädret inte alls så dåligt som det hotats med, även om det var mulet och lite småtrist.

Skådarstarten skedde som vanligt vid Brandholmens reningsverk där samtliga deltagare, för första gången i nyårsplockens historia, fick se skäggmesar fint. En annan höjdare, som dock bara fick upplevas av tre deltagare med rejäla stövlar, var den halvstora fågel som lyfte och tog höjd med hängande fötter och utsträckt hals. Det tog några sekunder innan vi insåg att det rörde sig om en vattenrall ! I övrigt hördes här,

som vanligt, minst en gärdsmyg. En flock grönsiskor flög över.

Några lokala skådare tipsade om en stor fågelmatning någon kilometer bort, men här såg vi bara gulspårvar, grönfinkar, nötväckor och koltrastar. Ute på Sjösavikens is fanns dock minst en havsörn samt ett tiotal sångsvanar.

Nästa anhalt blev Örstignäs där vi idkade sjöfågelspaning ut mot Örsbaken, inloppet till Nyköping. Skickliga tubspanare hittade här en havsörn, 10-15 skäggdoppingar, en gråhakedopping, två bergänder, åtta brunänder och en svärta. Gråkedoppingen var ny för nyårsplocken och inte heller svärta har setts särskilt ofta på dessa turer. Lunchen intogs vid parkeringsplatsen

ovanför vindsurfarstranden med fin utsikt över ytterligare en fågelmatning, denna frekventerad av en rik samling av mesar – talgoxe, blåmes, entita, tallita, svartmes och tofsmes – som i ett slag gjorde turens meslista tämligen komplett.

Vid Branäs våtmark hördes vattenrall, rödhake och gärdsmyg medan Hummelvikshamn blev en besvikelse med endast storskarvar, fiskmåsar och havstrutar som nya på listan. Vi beslöt därför att inte gå ut på Ångudden utan att istället satsa de sista ljusa timmarna på att leta rovfågel och gäss i inlandet.

Vid det alltid pålitliga rovisområdet Väderstad drogs på en kort stund in två ormvråkar, en fjäll-

vråk och en havsörn samt därtill en varfågel. Vid Hallbosjön hittades snabbt den stora sädgås-flocken om ca 700 individer och i den fanns också ett ex av vardera grå- och kanadagås. Ytterligare två fjällvråkar noterades.

Vi hade hoppats på en möjlighet att tränga igenom 60-artsvallen, men den milda vintern med få verkliga fågelkoncentrationer satte p för detta. 46 arter hängdes in, inkluderande en hel del smått och gott, och det var som vanligt nöjda deltagare som skiljdes efter artgenomgången på vägrestraurangen i Sillekrog.

Stig Holmstedt

Tio års nyårsplock i Nyköpingstrakten – en sammanfattning

I och med den, som vanligt, lyckade turen till Nyköpingstrakten den 6 januari i år blev det tioårsjubileum för detta stora och viktiga JOK-evenemang (som egentligen alla JOKare borde delta i!). Nyårsplock hade visserligen förekommit tidigare, men då till skilda lokaler beroende på vad som larmats ut. Inför år 1999 hade dock en noggrann vetenskaplig analys gjort klart att Nyköpingstrakten var det område inom rimligt avstånd från Stockholm som borde ha den högsta potentialen under vintern. Tio mil söderut betyder ju en del, men allra mest är det nog den stora blandningen av miljöer på en begränsad yta som gör Nyköpingstrakten så attraktiv. Här finns ud-dar mot öppet hav, skyddade och isfria hamnar, stora grunda vikar med mjukbottnar, vattenreningsdammar vid Brannäs, en isfri kylvattendamm i Oxelösund, en dito å i Nyköping, Brandholmens avloppsreningsverk med stora vassar samt utsläpp av varmt vatten, stora jordbrukslä-tter samt Björshults soptipp med trutar och alle-handa andra övervintrare.

Det totala antalet observerade arter genom åren har varit 96 och antalet arter per exkursion har legat mellan 40 och 58 med genomsnittet 51. Detta är ett antal som imponerat även på de lokala skådarna eftersom de ligger i paritet med resultaten från deras nyårssrace. Toppnoteringen är från 6/1-03. Det var då extremt kallt (- 18 grader) och hade varit så under en längre tid, vilket uppenbarligen hade koncentrerat fåglarna till ett begränsat antal områden och därmed gjort dem lättare att hitta. Av tyngre arter sågs denna dag *vattenrall*, *enkelbeckasin*, *kattuggla*, *järnsparv*, *skäggmes*, *råka*, *stare*, *bofink*, *snösiska*, *brunsiska*, *stenknäck* och *bändelkorsnäbb*.

Den största upplevelsen fick vi dock under lunch-pausen ute på Femörehuvud. Isen höll på att lägga

sig och *stora flockar vigg* anlände hela tiden norrifrån och sam hastigt runt i vattnet, antagligen för att hindra det från att frysa. I området jagade då inte färre än ca 20 *havsörnar*! Andra stora upplevelser har varit *jätteflocken* om 30.000-50.000 *vigg*ar utanför Brannäs 6/1-04 samt de ca 800 *bergänderna* i Strandstuviken 6/1-05. 48 *salskrakar* i Strandstuviken 2/1-99 var också en vacker syn.

Den tyngsta art som setts under åren har varit *tall-sparven* vid Trosa – detta år gjorde vi alltså en utvidgning av rutten på väg mot Nyköping. Andra fina fåglar är *sädgås* (ca 700 ex vid Långhalsen 2007 och 2008), *bläsgås* (i sädgåsflocken år 2007), *snatte* (ett ex i Nyköpingsån år 2004), *kricka*, *svärta*, *smådopping* (flera gånger), *gråhakedopping*, *blå kärnhök* (flera gånger), *rörhöna* (flera gånger), *tofsvipa*, *tordmule*, *kungsfiskare* (fem gånger), *strömstare* (flera gånger vid kusten), *vinterhämling* och *snösparv*.

Antalet deltagare har varit väldigt stabilt på denna JOKs mest populära exkursion och utom år 2003, då hela 22 personer deltog, har det legat plus/minus 2 kring genomsnittet 15! Totalt har 42 personer varit med under åren 2002-2008 (tidigare uppgifter om vilka som deltagit saknas). Under-tecknad exkursionsledare har under denna period deltagit samtliga sju gånger, Bosse Nyberg och Svante Söderholm sex gånger, Anders Sennmalm och Bengt Salomonsson fem gånger, Per Jacobsson, Lars Frankenberg, Anders Sennmalm, Ulf Swahn, Orvar Fredriksson, Kjell Sahlberg samt Lasse Sunnerstig fyra gånger. Nästa år påbörjar vi nästa tioårsperiod och då skall vi komma över 60 arter vid ett tillfälle samt 100 arter totalt!

Stig Holmstedt

JOK 1/2008

THAILAND 17/1 – 3/2 2007

Deltagare: Hans Elleby, Berndt Godin, Stig Holmstedt (ledare), Ola Jörnstedt, Bengt Legnell (ledare), Rolf Nordin och Staffan Åkeby.

JOKs första resa till Thailand samlade, med bara två månaders varsel, sju deltagare och blev – som vanligt i klubbssammanhang – mycket lyckad.

Vi besökte de stora nationalparkerna Kaeng Krachan och Khao Yai samt det enormt fina salin- och kustområdet Lampakbia i mellersta Thailand, den ypperliga fågelsjön Bung Boraphet ett stycke längre norrut samt Lake Chiang Saen, Mekong River och bergsområdena Dong Ang Khang, Doi Chiang Dao och Doi Inthanon längst uppe i norr. Utbytet blev bl a

- Fyra *skedsnäppor*, 28 *fläckgluttsnäppor* och ca 1300 *Kolymasnäppor* bland tiotusentals andra vadare av totalt 29 arter vid Lambakbia
- Många andra palearktiska övervintrare som *sibirisk trast*, *guldtrast*, *rubinnäktergal*, *blånäktergal*, *blåstjärt* och tio arter *Phylloscopus*.
- Färgstarka regnskogsarter – åtta arter *skäggökar*, tre arter *hornkorpar*, två arter *trogoner*, fyra arter *biätare*, två arter *juveltrastar*, fyra arter *lövfåglar*, sju arter *minivetter*, sex arter *sofåglar* och mycket, mycket mer.

Totalt såg vi 382 arter. Thailand är ett mycket billigt och trevligt land att vistas i och maten är superb och hygienisk – ingen blev sjuk av den! Priset för all denna härlighet blev inte mer än ca 19.000 kr inklusive mat. Jämför då med Avifaunas resa 2008, med liknande program som vårt men minus de oundgängliga Kaeng Krachan och Bung Boraphet, som kostar 38.200 kr !!!!. Här är avtalslagens ”ockerparagraf” verkligen tillämpbar!!!!

Mycket av det framgångsrika utbytet får tillskrivas Bengt Legnell som i samarbete med undertecknad planerade resan och som på ett ödmjukt och mycket kunnigt sätt ledde oss runt! Bengt är efter sina 25 år i landet utomordentligt kunnig om det och dess fåglar – särskilt de som skulkar i skogarna.

En annan nyckelperson var vår utomordentlige chaufför Daeng, som trots att han var avsevärt yngre än vi andra var som en far för oss. Alltid lika hjälpsam och vänlig. Därtill givetvis en ypperlig förare som höll sin lite äldre minibuss i perfekt trim.

Läs mer i den fullständiga rapporten på JOKs hemsida !

Stig Holmstedt

BORNEO + SÖDRA THAILAND — 8-27/11 2008

Det var ett tag sedan som JOK ordnade en utlandsresa, men nu har du chansen till att besöka ett nytt spännande resmål till ett mycket rimligt pris – 12 dagar i Sabah på norra Borneo samt tre dagar i Krabi i södra Thailand.

På Borneo besöks bl a regnskogsreservaten Danum och Sukao vid floden Kinabatangan samt berget Kinabalu. Chans på ca 280 spännande och färgstarka fågelarter samt orangutang, näsapa och elefant.

I Krabi koncentrerar vi oss på mangroveområdena med mängder av kungsfiskare, vadare och kanske Masked Finfoot samt ett fint skogsreservat med bl a Gurneys Pitta, en av världens mest hotade arter.

Reseledare blir Bengt Legnell (som ledde vår Thailandresa förra året med bravur) och Stig Holmstedt. Max 7 resenärer. Priset beräknas till max 24.000 inkl allt.

Anmälan snarast till Stig Holmstedt. Stig.Holmstedt@gmail.com.

CHAMPION 2007

Någon riktigt dramatisk spänning, ända in i slutet av december, noterades inte i kampen om Championatet för år 2007.

JOK-bladets redaktör lyckades i samband med höststräcket göra ett litet ryck, som visade sig bli ointagligt för ett koppel med konkurrenter.

Olle Bernard tog alltså hem 2007 års **Championtitel** på norra Järvafältet genom att ha observerat **177 arter** i området.

Viktiga arter på vägen till Championatet visade sig bli a vara spetsbergsgås, prutgås, gravand, kungsörn, tretåig hackspett och skägges.

LILLA BERGSPRISET 2008

Årets "Lilla Bergspris" (först till 50 arter på norra Järva) togs hem av "Matte" Weiland. Art nr 50 (stjärtmes) noterades den 7/1.

Några viktiga arter på vägen mot Lilla Bergsprissegern var havstrut, vinterhämling, nötkräka och lappsparv.

BERGSPRISET 2008

Kampen om "Bergspriset" var oviss ända in på mållinjen, men till slut stod **Olle Bernard** som segrare. Den hundrade arten blev en rekordtidig brushane, som rastade i 30-meterskärret den 2/4.

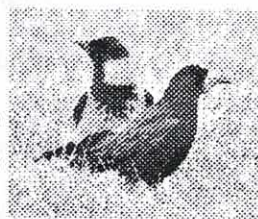
Hybridiserar Gråkråka och Råka?

Det ryktas att några har observerat att den råka, som under någon månad funnits vid Barkarbyfältet, har intresserat sig för, ja t o m kanske uppvaktat, en av områdets kråkor.

Hur ofta förekommer denna typ av blandhäckning? En ornitologisk sensation!?

Vän av ordning undrar vad en hybrid mellan gråkråka och råka skall kallas för.

Skulle JOK-bladets förslag "Gråka" möjligen kunna godkännas av SOF:s namnkommité?

TACK FÖR ALLA BIDRAG TILL JOKs FÅGELMATNINGAR

Även denna vinter har JOK, genom medlemmarnas insatser via medlemsavgift och inte minst spontana fågelmatningsbidrag i olika former, genomfört två stycken fågelmatningar.

Den ena vid södra delen av Säbysjön och den andra väster om Fäboda gård.

Ett stort tack till alla, ingen nämnd och därmed ingen glömd, som stöttat och därmed förbättrat fågelmatningarnas rikliga utbud.

Ansvariga för matningarna har följande varit: Björn Wester, Bo Hallman- Fäbodas matning. Olle Bernard, Tommy Eriksson, Tommy Carlsson- Säbysjöns matning

ÄNNU FLER NYA MEDLEMMAR HÄLSAS VARMT VÄLKOMNA TILL JOK

Tony Andersson, Järfälla
Per-Olof Bengtsson, Skövde
Birgitta Billstam, Järfälla
Marianne Cederwall, Sollentuna
Bert Christiansson, Sollentuna
Ritva Elg, Åkersberga
Leif Eriksson, Spånga

Hanna Franzén, Vassmolösa
Hans-Eric Holmberg, Sollentuna
Jörgen Lindqvist, Järfälla
Lars Jonasson, Järfälla
Pelle Palm, Järfälla
Anita Persson, Skövde
Maria Reid, Sollentuna

Harald Ressar, Sollentuna
Ingvar Rolsson, Järfälla
Dag Rådström, Hässelby
Sten Sandin, Järfälla
Jan Tallmark, Järfälla
Anne Thorsell, Stockholm
Elin Örnevall, Sundbyberg

PÅMINNELSE OM MEDLEMSAVGIFTEN FÖR ÅR 2008

I detta utskick erhåller några av Er en påminnelse om ej betald årsavgift.

Observera att detta utgör den enda påminnelsen som styrelsen skickar ut.

Den som avstår från att betala in medlemsavgiften kan således inte påräkna ytterligare föreningsinformation i form av t ex JOK-bladet.

Förhoppningsvis vill Du fortsätta att vara medlem i JOK och i så fall bör du snarast, om du ännu inte gjort detta, betala in årsavgiften för år 2008 (50 kr) på:
JOKs plusgiro nr 58 01 32 - 9.

Det ryktas att.....

när **Anders Turesson** blev regeringens chefsförhandlare vid internationella miljöfrågor började det hända saker, precis som ryktasspalten utan minsta tvekan vågade förutspå för någon tid sedan.

Nu har Australien äntligen skrivit på Kyotoavtalet och därmed återstår bara USA:s anslutning. JOK-bladet kräver därför att Anders snarast gör en resa över polen och tar Busch rejält i örat, för att med lätt våld få fart på USA:s miljöintresse. Om Busch byter Anders' hårda nyp i örat mot en anslutning till ett miljömjukt Kyotoavtal, tycker nog många att detta blir en av de bästa insatser som han gjorde under sin presidentera.

Gunnar Siljestränd arbetar med en fotosamling på temat "Fågelspår i snö". I samlingen finns redan spännande spår av "falsk järpe", kanske mer känd under namnet morkulla. Vän av ordning undrar fortfarande om inte Gunnars fågel var en hybrid mellan järpe och morkulla, en s k järpkulla. Men denna variant förekommer väl egentligen bara i Dalarna, d v s bland masarna.

"**Micke**" **Björklund** efter ett sabbatsår klivit in från kylan. I klartext finns "Micke" numera åter med i JOKs medlemsmatrikel, vilket givetvis gläder oss alla.

Nu är det bara så att vännen av ordning undrar om Micke verkligen skall få behålla sina 208 norra Järva-X efter sin JOK-frånvaro.

Skall han inte tvingas börja om från 0 kryss i likhet med alla andra nya medlemmar?

Njaa så hårt ska vi väl ändå inte bestraffa "Micke", när han nu äntligen insett sitt bästa och återvänt till "moderklubben" JOK.

I detta fall kommer nog den ansvarige för "Värstingtoppen" att fria, i stället för att fälla.

det inte är någon till Posten knuten JOKare som är pappa till följande ornitologiskt spetsade reklam, publicerad av Posten i bl a tidningen Metro: "En **bofink** tar sig från Smygehuk till Älvdalen på 27 timmar. Ett paket är framme över natten."

Vännen av ordning undrar naturligtvis varför inte Posten jämför sig med det gamla beprövade posttransportmedlet **brevduva**. I stället kastar man sig på en oskyldig bofink, som väl aldrig någonsin ägnat sig åt posthantering.

Har någon hört talas om en **brevfink**?

Hade Posten dessutom vågat informera bofinken om att det var tävling på gång, hade denna naturligtvis flugit bra mycket snabbare.

Hjälstavikens parkering på Hårbysidan har restaurerats. Och banne mig har inte trafikplanerarna lyckats planera in en cirkulationsplats (rondell), alla trafikproblems moderna fantomlösning, mitt på parkeringen.

Vän av ordning förväntar sig att rondellen snarast utsmyckas med en s k rondellhund.

Samme ordningssamme vän presenterar givetvis en lösning på detta, vilket innebär att **Kenneth Sjögren** parkerar sin otroligt lydiga labradortik "Tuva" mitt i rondellen.

Eftersom hon dessutom inte har den minsta fundering på att lämna platsen utan Kenneths medgivande, så kan denna lösning i princip jämföras med en s k "fast installation".

PS 1: Tuva meddelar att hon uppskattar om du tar med dig ett par extra skinkmackor vid nästa besök till Hjalsta. Som belöning får du säkert klia henne under ett par timmar.

PS 2: Eftersom trafiken vid vissa soliga helgdagar är rejält intensiv vid 30-metersparkeringen kan vi kanske förvänta oss en rondell även här.

"**Rulle**" **Jarvad** öppnar sin mail-post endast en gång/år. Vid detta högtidliga tillfälle, den s k **postaftonen** (för övrigt röd dag i "Rulles" almanacka), har "Rulle" som tradition att hissa flaggan, putsa dataskärmen, öppna en ny dosa snus och klä upp sig med nytvättad JOK-tröja, innan han börjar läsa några tusen mail.

ännu en vinter (den 4:e) har **Urpo Könnömäki** lyckats lura en gråspett att passera förbi Jävfältets välfyllda talgmatningar, för att i stället flyga ända bort till Ekerö. Denna följetong blir allt märkligare för varje vinter som går, och den aktuella gråspetten borde definitivt undersökas av någon erfaren beteendeforskare. Snart finns det väl ingen annan lösning än att vi i JOK får försöka muta Urpo till att lägga ner sin matning, så att vi äntligen får en stationär övervintrande gråspett på Jävfältet.

Torbjörn Franc inte heller år 2007 vann "Mitt i Naturens" filmtävling.

Nästa gång Torbjörn går till final blir det tredje gången gillt, och då kan det ju bara sluta på ett sätt.

JOK-bladet anser att det bör vara en ren formsak att då utse filmtävlingens vinnare, och Torbjörn kan nog redan nu börja packa väskan för att nyttja vinsten, som brukar vara en resa till ett exklusivt mål för naturintresserade.

vi tråkigt nog inte kommer att få se några fler TV-bilder från Stockholms stadions höjdhoppsskurva, på en hårt engagerad idrottsförälder, som mycket ofta uppvisat en stor likhet med **Gunnar Bergqvist**.

när **Matte Weilands son Marcus** medverkade i direktsändning av "Naturmorgon" bävade nog fler än undertecknad. Skulle man i programmet, som sändes från Marcus bostad, helt plötsligt få höra ropande storlom eller visslande gråspett? Att få höra Marcus förklara för radioreportern, att han låst in "farsan" i garderoben för att stoppa denne från att ta över programmet och försöka höja dess nivå från marken (myrnivå) till lufttrummet (fågelnivå), kunde ju i och för sig blivit minnesvärt.

Björn Sjögren och **Kjell Yngerskog** har gjort det igen. D v s roat publiken och häcklat lokalpolitiker i "Sollentunas Nyårsrevy".

I revyn ingick enligt envisa rykten även en parodi på artjagande fågelskådare, s k kryssare. Eftersom ingen JOKare mig veterligt ägnar det minsta intresse åt denna form av fågelskådning, så är ju risken också helt obefintlig för att det är någon av oss som parodierats.

Ointresset bland oss JOKare kan säkert bekräftas av t ex **Martin Tjernberg** med 426 Sverige-kryss och **Bosse Carlsson** med 420 dito.

Johan Wallin och **Olle Bernard**, med vardera 418 Sverige-kryss, har väl inte setts lämna norra Järvafältet på flera decennier, vilket gör att deras s k artjägarintresse, åtminstone utanför norra Järvafältet, är spARTanskt fattigt.

gruppen med JOKare, som vid årets början besökte Indien, blev rejält överraskade av den danstalang som "**Micke**" **Frost** visade upp när han gång på gång bjöds upp av danslokalens suveräna "skönhet".

Det fanns ett tag stor oro i gruppen för att "**Micke**" skulle kidnappas, och hållas kvar i landet, för att bli den sköna "kvinnovarelsens" partner vid nästa års Indiska motsvarighet till TV-populära danstävlingen "**Let's dance**".

PS: Om tillräckligt intresse finns bland klubbens medlemmar är det nog inte helt omöjligt att övertala "**Micke**" till att leda en danskurs, och då naturligtvis med specialinriktning på den indiska dansens mytiska rörelser.

JOK fyller 50 i år. Va! Redan? Det är inte möjligt!

Men detta är faktiskt både sant och inte sant. Järfälla Orienteringsklubb (också det ett JOK) fyller 50 i år.

JOK saluterar sin lite äldre namne, samtidigt som vi avslöjar att JOK, d v s vår fågelklubb, firar sitt 50-årsjubileum år 2011.

lag "**Pank och fågelfri**" bestående av JOKarna **Eva Ekman Eriksson** och **Annika Bergquist** vann Stockholms Ornitologiska Förenings "Vinterrace". I artrallyt, som genomfördes lördagen den 27/1, lyckades Eva och Annika att med kortaste körsträcka upptäcka 62 arter, vilket innebar en välförtjänt seger.

Och inte nog med detta. Påföljande lördag (2/2) vann laget "**Nilgåsens vänner**" bestående av JOKarna **Tommy Eriksson**, **Anders Eriksson** och **Tommy Lindell** Upplands Ornitologiska Förenings Vinterrally (65 arter).

Andra plats togs av JOK-laget "**Älgkärrets vänner**" (**Percy Fredriksson**, **Anders Lindberg**, **Anders Sennmalm** och **Björn Wester**).

JOK är som vanligt först, bäst och vackrast eller som **Svante Söderholm** saluterade de båda segrande lagen på JOKs hemsida "**JOK rules**". Dessa påståenden får väl åtminstone stå hyfsat oemotsagda i JOKs medlemsblad.

då **Rikard Dahlén** vid JOKs årsmöte informerade om att Järvafältets första observerade **sluggla återkommit** till vårt område, visserligen i uppstoppat skick, missade årsmötesstämman att högtidligt saluera denna med ett fyrfaldigt "Uhu- uhu- uhu- uhu".

enligt säker källa blir den trista dammsugningen otroligt mycket roligare om man klistrar en **JOK-doppingdekal på dammsugaren**.

Enligt samma säkra källa testas just nu om man kan nå motsvarande positiva effekt genom att klistra en **JOK-dekal på diskborsten**.

PS: Vän av ordning undrar för övrigt om dammsugningen t o m blir dubbelt så rolig om man klistrar två doppingdekaler på dammsugaren.

JOKs hemsidas "Anslagstavla" under mars förvandlades till en "Kortfilmsfestival", där **Johan Wallins** fantastiska filmer verkligen berörde oss alla. Allra populärast var nog den om livets födelse, åtminstone för en highland-cattlekalv vid Väsby gård.

Denna films värde ökade väsentligt genom att tvenne pratglada kommentatorer sprutade ut mängder med "fakta" om kor och kalvar - kunskap som man knappats kan inhämta via Zoologiska studier, eller ens vid ett antal år på en välrenommerad Jordbrukshögskola.

PS 1: Om det är någon som trodde att kommentatorsrösterna tillhörde "**Matte**" **Weiland** och "**Rulle**" **Jarvad** beror nog detta på ett lättare hörfel, eftersom det enligt filmsproducenten **Johan "Wallini"** är kofösarna **Bill & Bull**, kända Cowboyhjältar från Vilda Väsby, som stått för KO-mmentarerna.

PS 2: Johans kofilm förväntas bli nominerad till en KO-rtfilms-Oskar.

PROGRAM FÖR JÄRVAFÄLTETS ORNITOLOGISKA KLUBB HÖSTEN 2008

Järva-exkursioner

Bengt Sundbergs fågelvandringar på Järva – som ordnas av JOK och SNF/Sollentuna – är numera en institution och i höst finns det fyra möjligheter att under initierad ledning följa årstidernas växlingar på fältet – **söndagarna 28/9, 26/10 och 30/11.**

Någon föranmälan behövs inte utan du kommer bara till

Väsby gård till kl 9.00 aktuell dag.

Övriga exkursioner

29/8 (fredag eftermiddag) – 2/9 (tisdag kväll) – Västskusten-Skåne

JOKs tur till Västskusten och Skåne i slutet av augusti är en verklig höjdare med sina möjligheter till varierad skådning – allt från rovfågelsträck, vadarstudier och raritetsjakt till havsfågelspaning.

Listan av funna celebriteter är lång – några exempel är grålira, gulnäbbad lira, svart stork, mindre skrikörn, större skrikörn, ormörn, grönlandsfalk, aftonfalk, svartbent strandpipare, tuvsnäppa, orientvadarvala, vitvingad tärna, lunnefågel, turturduva, härfågel, kalenderlärka, tofslärka, korttålaräka och svarthakad buskskvätta (samtliga Sveriges fyra häckningar!). Exkursionsledare blir Stig Holmstedt som du anmäler dig till på stig.holmstedt@gmail.com, senast fredagen den 1 augusti ! Ange då ditt mobilnummer!

Självhushåll gäller beträffande frukostar och luncher, medan middagarna intages på olika etablissemang.

Kostnad i grova drag 2200 kr för bilhyra, bensin och övernattningar.

Anmälningsavgiften, 400 kr, skall vara inbetald på JOKs postgirokonto 58 01 32 – 9 senast en vecka efter anmälan, d v s fredagen den 8 augusti.

13-14/9 (lördag morgon - söndag eftermiddag) – Färnebofjärden - Ledskär

På lördagen traditionellt pyssel i och vid Kölforstorpet, samt exkursion i närområdet till den fina vadarlokalen Österviken. Sedan kräftskiva med de drycker som härtill kräves. Påföljande dag exkursion till Ledskär m fl lokaler i Norduppland – fågeltillgången får bestämma.

Pris för kräftskiva (inkl dryck) och transport ca 400 kr.

Anmälan till Stig Holmstedt, stig.holmstedt@gmail.com, senast måndagen den 1 september.

15 - 19/10 (tidig onsdag eftermiddag - söndag kväll) - Öland

Öland i slutet av vecka 42 betyder stora naturupplevelser, rara fåglar, god mat, ädla drycker och skön sång.

Kostnaden för all denna härlighet är ca 1800 kr inkl tre middagar som vi lagar i olika matlag. Exkursionsledare är Stig Holmstedt och Anders Sennmalm.

Anmälan till Anders, anders.sennmalm@bredband.net, senast onsdagen den 10 september.

Ange då ditt mobilnummer !

Anmälningsavgiften, 400 kr, skall vara inbetald på JOKs postgirokonto 58 01 32 – 9 senast en vecka efter anmälan.

8 - 27/11 BORNEO + SÖDRA THAILAND

Se särskild annons om denna resa på sida 14 i detta JOK-blad.

